

Europeiska
kommissionen

VAD ÄR EU:S MAKROREGIONALA STRATEGIER?

En makroregional strategi i EU är en politisk ram som gör det möjligt för länder som ligger i samma region att gemensamt bemöta och hitta lösningar på problem eller bättre utnyttja sina gemensamma möjligheter (när det gäller t.ex. föreningar, navigering, världsomspännande företagskonkurrens, osv.). Samarbetet gör det möjligt för länderna att genomföra sin politik på ett effektivare sätt än om de hade tagit upp frågorna var för sig. En makroregional strategi kan stödjas av EU-medel, inklusive de europeiska struktur- och investeringsfonderna.

För att öka chanserna för att EU:s makroregionala strategier ska ha lyckat resultat måste de berörda parterna (medlemsländer, regioner, kommuner, icke-statliga organisationer osv.) basera sina åtgärder på några huvudprinciper: ett relevant partnerskap och en lämplig samarbetsmekanism, bra samordning när det gäller att genomföra relevant politik och tillhörande finansieringskällor samt en hög samarbetsanda inom och mellan länder och sektorer i makroregionen.

DEM TAR INITIATIV TILL EN STRATEGI?

EU:s makroregionala strategier initieras och begärs via Europeiska rådet av berörda EU-medlemsländer (och i vissa fall länder utanför EU) som ligger i samma geografiska område. Efter Europeiska rådets begäran utarbetas och antas strategierna av Europeiska kommissionen.

Strategierna är därför rent mellanstatliga initiativ och deras genomförande är starkt beroende av engagemanget och den goda viljan i de deltagande länderna. Processen är lika viktig som resultatet: den måste vara inkluderande och ha ett nerifrån och upp-perspektiv för att säkerställa delaktighet.

VILKA ÄR DE VIKTIGASTE INSLAGEN?

Strategierna innebär inga nya EU-medel, ingen ny lagstiftning och inga nya formella strukturer; de är beroende av samordning och samverkan. Det innebär optimal användning av alla befintliga finansiella källor (i EU, nationella, regionala, privata osv.), bättre genomförande av befintlig lagstiftning och bättre användning av befintliga institutioner på alla nivåer.

EU:s makroregionala strategier bemöter utmaningar och möjligheter som är specifika för vissa geografiska områden som är för lokala för att vara av direkt intresse för hela EU, men för breda för att hanteras effektivt på nationell nivå. De fungerar med andra ord som en bro mellan EU och det lokala beslutsfattandet.

Målen för EU:s makroregionala strategier är strategiska och långsiktiga och de deltagande länderna kommer gemensamt överens om dem. Målen varierar utifrån behoven i den berörda makroregionen, och strategiska frågor som ger mervärde till övergripande EU-politik måste prioriteras.

Varje strategi omfattar ett brett spektrum av aktörer på olika nivåer (internationell, nationell, regional, lokal), inom olika sektorer (offentlig, privat, det civila samhället) och inom olika kompetensområden. Det innebär att det går att skapa en plattform för konsekvent multinationell styrning, multisektoriell styrning och flernivåstyrning.

Hittills har fyra makroregionala strategier antagits med en rullande handlingsplan som ska uppdateras regelbundet mot bakgrund av nya, framväxande behov och förändrade sammanhang:

- EU:s strategi för Östersjöregionen (2009)
- EU:s strategi för Donauregionen (2010)
- EU:s strategi för den adriatisk-joniska regionen (2014)
- EU:s strategi för Alpregionen (2015).

De gäller 19 EU-medlemsländer och 8 länder utanför EU med sammanlagt 340 miljoner invånare¹:

- **19 EU-LÄNDER:** Österrike, Bulgarien, Kroatien, Tjeckien, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Tyskland, Grekland, Ungern, Italien, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien och Sverige.
- **8 LÄNDER UTANFÖR EU:** Albanien, Bosnien och Hercegovina, Liechtenstein, Moldavien, Montenegro, Serbien, Schweiz och Ukraina.

Vissa EU-länder som Tyskland och Slovenien är inblandade i tre strategier, medan Kroatien, Italien och Österrike berörs av två. Tre länder utanför EU – Bosnien och Hercegovina, Montenegro och Serbien – ingår i två makroregionala strategier inom EU.

VIKTIGA AKTÖRER I STRATEGIN

Varje makroregional strategi, som involverar ett stort antal olika typer av aktörer, har lite olika styrsystem, eftersom regionala särdrag beaktas. Vissa gemensamma viktiga genomförare kan dock definieras.

EU-nivå

Europeiska kommissionen spelar en ledande roll i strategisk samordning av de viktiga leveransstadierna. Dessutom träffas en högnivågrupp med företrädare från alla 28 EU-medlemsländerna och länder utanför EU som är inblandade i strategierna för att diskutera hur alla makroregionala strategier i EU ska hanteras.

Nationell/regional nivå

I varje deltagande land ansvarar de nationella samordnarna för den övergripande samordningen av och stödet för strategins genomförande i hemlandet.

Tematiskt område

De tematiska fälten leds av tematiska samordnare (samordnare av politik/prioriterade områden, horisontella åtgärder, pelare eller åtgärder) som representerar det makroregionala intresset. De stöds av motparter från respektive region och är organiserade i styrgrupper. Deras huvudsakliga roll är att främja skapandet av gemensamma projekt som kommer att bidra till att nå strategins mål. Utifrån resultaten och framgången för sådana projekt är syftet med projekten att påverka innehållet och genomförandet av politiken i de berörda länderna och regionerna för att förbättra makroregionens globala positionering på lång sikt.

STRATEGIÖVERSKRIDANDE SAMARBETE

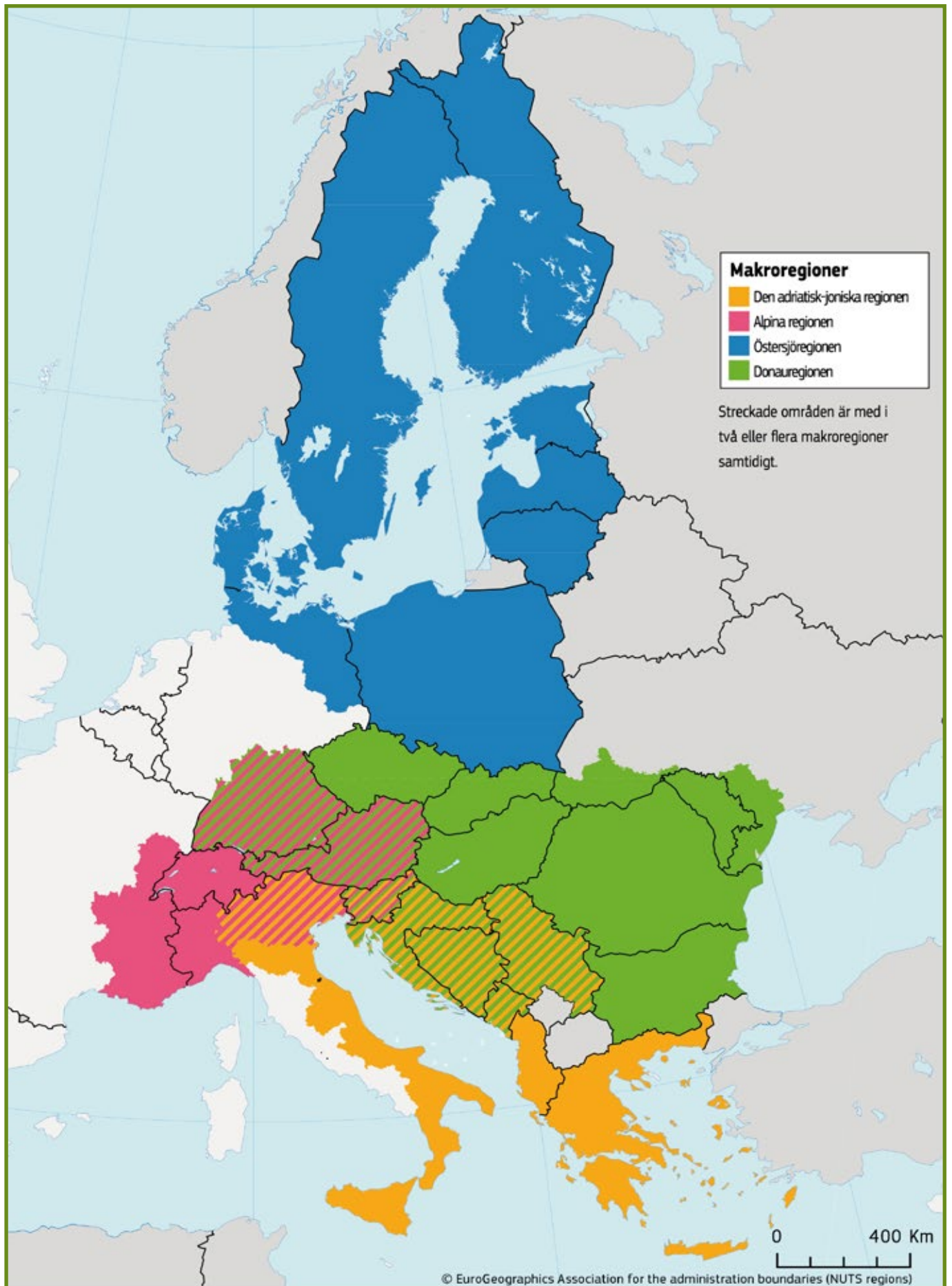
Samarbete och samordning mellan olika makroregionala strategier är av central betydelse för att maximera de ömsesidiga fördelarna och effekterna. Detta är ännu viktigare där det finns en geografisk överlappning mellan strategierna. Strategiöverskridande samarbete kan ta olika former (t.ex. genomförande av gemensamma projekt, delning av bästa praxis och erfarenhet osv.).

Här följer några exempel:

- Organisation av EU:s makroregionala strategiska vecka i Slovenien (Portorož) i september 2017, för att utbyta och förbättra olika kommunikationsåtgärder.
- DanuBalt-projektet som rör innovation och forskning inom hälso- och sjukvård i Donau- och Östersjöregionerna, genomförs av intressenter från två makroregioner.
- Ett seminarium, samordnat av det regionala samarbetsrådet och FN:s miljöprogram i Sarajevo i april 2016, gjorde att tjänstemän som arbetar med EU:s strategi för den adriatisk-joniska regionen (EUSAIR) och EU:s strategi för Donauregionen (EUSDR) kunde jämföra prioriteringar för miljöutmaningar på västra Balkan.
- På grund av betydande geografisk överlappning mellan EUSDR och EUSAIR (Slovenien, Kroatien, Serbien, Montenegro och Bosnien och Hercegovina) har gemensamma möten hållits för tematiska områden av gemensamt intresse, som transport, energi och miljö. Liknande möten har hållits mellan viktiga aktörer i EUSDR och EUSALP, till exempel inom energiområdet.

Sammanfattningsvis karaktäriseras mervärdet av de makroregionala strategierna av att de är sektorsövergripande, transnationella (även länder utanför EU deltar) och att de bidrar till bättre flernivåstyrning. Men det här är ett ambitiöst koncept som behöver tid att konsolideras och bära frukt.

1) Källa: Eurostat, World Bank, NSI Ukraina

YTTERLIGARE INFORMATION:

EU:s makroregionala strategier

http://ec.europa.eu/regional_policy/sv/policy/cooperation/macro-regional-strategies/

EU:s strategi för Östersjöregionen:
www.balticsea-region.eu/

EU:s strategi för den adriatisk-joniska regionen:
www.adriatic-ionian.eu/

EU:s strategi för Donauregionen:
www.danube-region.eu/

EU:s strategi för Alpregionen:
www.alpine-region.eu/

@RegioInterreg, @EU_Regional

Publikationsbyrån

Frågor om Europeiska unionen?
Europa direkt kan ge svar:
00 800 6 7 8 9 10 11,
<http://europedirect.europa.eu>

En interaktiv version av denna publicering, innehållande länkar till innehåll på nätet, finns i PDF och HTML-format:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sv/information/publications/

© Europeiska unionen, 2017

Omslagsfoto: © Creative Commons – Pixabay
Kopiering tillåten med angivande av källan.

Kopiering av dokument från Europeiska kommissionen regleras av beslut 2011/833/EU (EUT L 330, 14.12.2011, s. 39).

För all användning eller reproduktion av foton eller annat material som inte faller under EU:s upphovsrätt måste tillstånd sökas direkt från upphovsrättsinnehavarna.

PDF

ISBN 978-92-79-76622-0

doi:10.2776/41085

KN-07-17-103-SV-N